

Češko-avstrijski dogovor.

Na seji češkega odseka za zunanje posle, ki se je vršila 23. t. m., je Beneš poročal o pogajanjih z Avstrijo. Ugotovil je, da se z Avstrijo ni sklenila zveza, temveč dogovor glede gospodarskih in političnih vprašanj. Izmed trgovskih vprašanj se je obravnavalo vprašanje izvoza in uvoza. Sestavil se bo seznam izdelkov, ki se bodo brez drzavne kontrole izmenjavali. Dalje se je sklenilo dogovor, da bodo češka podjetja, svoje sedeže, ki jih imajo v Avstriji, prelozila v Čehoslovaško. Glede dobave premoga se je sklenilo, da bodo Čehoslovaki dobavljali Avstriji dnevno 510 vagonov premoga. Za te transporte bosta dali vagona na razpolago Avstrija in Francija. Čehoslovaki bodo dali Avstriji na razpolago tudi 30.000 ton sladkorja. Vprašanje upravnih učnih pripomočkov narodnih manjšin bodo rešile posebne komisije, ki bodo delovale na Dunaju pod predsedstvom kancelarja Reaneria. V Pragi pa pod vodstvom dr. Tusaria.

Iste dne je v seji avstrijske narodne skupščine dr. Renner na interpelaciji glede vesti, da se je sklenila obrambna zveza s Čehoslovaško republiko odgovoril tako-le:

Čehoslovaki in nemškoavstrijski ministri za zunanje posle sta se obvezala, da bosta pred svojim narodom zastopala gotovo politiko in iskala medsebojnega sporazuma. Vlado je pri praških pogajanjih vodila misel, da doseže neposredno izvršitev saintgermanske pogodbe z vsemi političnimi, gospodarskimi, finančnimi ter administrativnimi klavzulami.

Priprave za gospodarsko sodelovanje obeh držav nimajo značaja in pomena zveze, temveč značaj dobrega sosedstva.

Posledica prejšnje madžarske narodnostne politike proti Rumunom in Jugoslovenom smo morali zagovarjati s krvjo naših otrok. To se ne sme ponoviti. V bodočnosti bodo morale vse države voditi svojo narodnostno politiko na lastni račun in nevarnost. Avstrija ne bo s svojo krvjo in svojim imetjem nikoli več prevzela jamstva za tuje stremiljenje po gospodstvu. Čehoslovaška republika namerava izdelati popolnoma demokratično ustavo in ker se je zavezala dati svojim narodnim manjšinam varstvo, nas to lahko pomiri ter vam pripomore do prijateljskih gospodarskih odnošajev s Čehi. Ugoditev — je sklenil kancelar — da so vse naše stare aspiracije končnoveljavno pokopane, nam bodo odprle tudi pot proti jugovzhodu in kasneje tudi proti vzhodu.

Moderna pravljica.

Nekoč je bil pastirček, ki je bil daleč naokrog znan radi modrih odgovorov, ki jih je dal, kadar so ga vpraševali veliki nezgovorni kraji. Zato so ga nekoč poklicali in kralju, ki mu je rekel: »Odgovori mi na tri vprašanja, in če bodo odgovori pravilni, te nagradim kraljevsko.«

Pastirček pa je rekel: »Kakšna so ona vprašanja?«

Kralj vpraša: »Koliko je kapljic v morju?« Pastirček odgovori: »Na polni veržnikom žepu z zlatniki in sipaj te zlatnike tako dolgo, da ti veržnik poreče: »Dovolj!« Potem prešteš zlatnike, in na to ti povem, koliko je kapljic v morju.« — Potem vpraša kralj: »Koliko je zvezd na nebu?« Pastirček prinese velik papir in reče: »Vzemi naše strankarske liste, posebno »Slovenca«, »Domoljuba«, »Tribuno«, »Hrvata« in druge podobne, in za vsako laž ali zavajanje, ki to najdeš v njih, napravi piko na papir. In glej, tolike bo pik, kakor zvezd na nebu.« — Potem vpraša kralj: »Koliko sekund ima večnost?« Pastirček pa ročno odgovori: »V kralj-Milanovi ulici v Beogradu stoji zgradba. In v njej je zasedalo privremeno predstavništvo na široko in dolgo. Kadar bo to predstavništvo sklenilo prvi pametni zakon, preide prva sekunda večnosti. Blizu Robbovega vodnjaka v Ljubljani zaseda deželna stolna mesta magistrat. Kadar bodo njega sedanjim mestni očetje s soglasjem župana sklenili prvo dobro socialnopolitično-komunalno uredbo, — takrat je prešla prva minuta večnosti.«

In kralj reče pastirčku: »Modro si govoril. Zato te imenujem za svojega svetovaleca.« Toda pastirček zmaje z glavo in pravi: »Hvala, — pri današnjih cenah mesa grem pa že raje zonet poslušati kandidatni govor na »valutni« shod v »Union«.

Italijanski parlament.

Sosedje smo. Pariška konferenca nam bo vsilila nepravilen mir. Mogoče je stipulacija že gotova, če ne, bo pa te dni.

Zelo, ki ga imamo v telesu, bo treba izdreti na kakršenkoli način. Odločiti se je treba takoj za taktiko. Da ne bi bila odločitev napačna, je treba nasprotnika poznati, sestav njegov in njegovo moč.

Oglejmo si danes laško poslansko zbornico, ki bo imela to leto upliv na vse politično življenje v sedmjem kraljestvu.

Pri volitvah, ki so se nedavno vršile, so doživeli meščani stran ke poraz, ki je nekatere prejšnje močne grupe naravnost uničil. Socijalisti in katoliki so se visoko vspeli. Kako to? Saj je laško časopisje trobilo in bobnalo o sijajni zmagi italijanske armade, a baš aneksionisti in šovinisti so bili najbolj tepeni pri glasovanju ljudstva.

Voli, v so se doslej v Italiji navadno vršile za osebe, programi so se razlikovali malo ali nič: analfabetu je bil program pač postranska stvar. Prepričan je, da ali oni govornik, napojil agitator, komandirali veleposestnik i. t. d. Na taki korupciji je slonela tudi znana Giolittijeva veličina, danes šteje samo borih 8 mandatov.

Vojna je trdo segla tudi v italijansko parlamentarno idilo. Danes vlada v državi pomanjkanje vsega: hrane, obleke, premoga — tega še posebno in delavci nimajo posla.

Nekaj časa je bilo mogoče slepiti in marati ljudstvo z aneksionističnimi sanjami in sijajno bodočnostjo, ki se odpira Italiji. Toda Amerika je zmešala štrono. Hrane, obleke in kuriva ni in ni hotelo biti. Od daleč so zastupila nova gesla tudi čez kraljevsko Italijo. V Rusijo je šel pogled stradalosti. Narod je sprevidel, da ljudje brez začrtanih ciljev ne pomenijo nič. Izgubil je veli interes za javno življenje — otopel je in v to otopelost so zagrabili kocijalisti s sovjetskimi parolami. — Negacija državnega ustroja, negacija družabnega reda! »Podati roko sovjetom, odpraviti narodno armado, zapleniti velika premoženja, razdeliti zemljo med kmete, tovarne med delavce in preustrojiti Italijo v svobodno republiko!« Tako je izrazil »Avanti« socijalistični program. Mase, ki jim je bil v spominu ne Vittorio Veneto, ampak Caporetto, mase, ki čutijo poraz in ne verjamejo otročje smešnih pripovedk o moči in slavi armade, te mase so šle k volitvi urni za ruska gesla.

Nad Italijo se je masčevala njena zahrbtnost, nad Italijo se je masčeval rinski pakt. Narod ve, da stoji vsa vojaška slava na lončenih nogah — saj se množe upori v armadi in mornarici, dezorganizacija se širi povsod.

Pleške tirade ne bodo nikjer obvladale vprašanj, ki jih je rodila vojna — danes se bijejo lasna, četudi morda kriva, načela. Tudi če so se pomirila telesa, duh se bije naprej — Versailles je brez pomena za ta boj.

Delavske in kmečke trupe so nasipile za kruh. Ta nastop je prinesel socializem, ki so šli v volilni boj z boljševiškim programom 156, a katolikom 101 mandat. V stari zbornici je bilo 40 oficijalnih socijalistov in 30 katolikov.

Druge stranke stoje takole: Liberalci in konservativci 132, demokrati 80, reformni socijalisti (Bissolati) 16, republikanci 15 in Giolitti 8 (1) mandatov.

Vlada je v težkem položaju. Najmočnejša grupa je protidržavna. In protipapeška Italija ima kuriozitero, da je edino čuvstvo opora v sedanjem sistemu katoliški blok. Ne glede na število so namreč liberalci med seboj tako razcepljeni in nasprotni, da se ne bodo mogli nikdar zediniti in opustiti osebnih bojov.

Italijanska politika se bo gibala v protiantantni smeri — vsaj po sedanjem pregledu položaja. Socijalisti zro v Moskvo, katolike vodi Vatikan, ki ima še vedno odpor proti francoskemu režimu in donavske simpatije.

en pojav je važen ter podučen tudi za nas, ki se pripravljamo na volitve.

V celi Italiji je glasovalo samo 50 odstotkov volilcev. Med tistimi, ki so se najbolj vzdržali glasovanja je bilo baš izobraženstvo. Rim je oddal le 29 odstotkov glasov, Napoli 38 odstotkov in malo več Turin.

Čiste umljivo. Elita je videla, da so ji meščanski kandidati hoteli metati le pesek v oči, zasedati stolčke in dobro bo. Za socijalistični in konservativni ekstrem inteligentni ni hotel glasovati. Volitih besedi ni priznal in sklep njegov je bil: »me, ne...«, vzdržal se je volitve. Volilne ideje ni bilo, organizacije ne — tertii gaudentes!

Odkrit program, na če je še tako reakcionaren ali pa še tako ikomiklasten, bo imel uspeh pred vsemi na pol izgovorjenimi, na pol zamolčanimi cilji.

To je nauk, ki je redno obveljal in ki so nam ga italijanske volitve živo priklicale v spomin.

Kdor hoče zmagati, mora prisluskovati med ljudstvom, pustiti na pisalni mizi vse predsodke. Med ljudmi bo zasluhl in zagrabil v pravi smeri. Naš človek ima danes že svoje mnenje o upravi in vsem državnem ustroju. Zmagal bo, kdor bo to mnenje odkrito izrazil ter pokazal pot. Spectator.

Jugoslavija.

Velik protestni shod v Puči.

Puč, 24. Jutri se vrši tukaj velik protestni shod proti nameram mirovne konference glede našega zasedenja ozmlja. Shod se bo vršil pri mestnim magistratom. Razočene bodo črne zastave. Kot govorniki nastopijo od JDS g. dr. Fermevc, od JSDS g. Rože, od VSL g. Brenčič in v imenu beguncev gđ. M. Za shod vlada veliko zanimanje med domačini kakor med begunci. Pri shodu sodeluje tudi perniško begunsko pevsko društvo.

Povratak hrvatskega baze iz Beograda.

Zagreb, 24. (Izvirno poročilo.) Ban dr. Tomljenović se je vrnil iz Beograda, kjer je interveniral za odpono glede pomanjkanja denarja.

Izvoz iz Hrvatske reduciran.

Zagreb, 24. (Izvirno poročilo.) Anketa, ki se je vršila pri tukajšnji deželni vladi glede vprašanja izvoza in uvoza se je odločno izjavila za reduciranje izvoza iz Hrvatske.

NEODREŠENA DOMOVINA.

Zalostna in dolga je povest tujčenja našega naroda tukaj na zapadni strani demarkacijske črte. Vzeli so nam svobodo, urade in šole in z orožjem v roki nam jemljejo lastnino in življenje. Ob Pivki, ob Vipavi, na Krasu, povsod koderkoli nas okrečuje naši osvoboditelji, ni čuti drugega, kakor glasove o umorih, ropih in drugih nasilstvih. Zlasti se to godi v okolici Ilir. Bistrice in St. Petra na Krasu. Naj navedemo samo par takih slučajev. Umorjen in oropan je bil neki kmet iz Zagorja, umorjen in oropan je bil železniški čuvaj Jenko na progi med Izvrševanjem službe — zaboden z bajonetom v tilnik, je bil položen na železniški

tir, kjer ga je mrtvega vlak povozil. Karabinerji so ugotovili smrt vsled železniške nezgode. Oddelek vojakov je prebivalce graščine Kalca pri Zagorju zastražil z nasajenimi bodali, med tem ko je drug oddelek grad popolnoma oropal.

Najbolj značilen za varnost pri nas in za naravnost vzorno harmonijo med roparji-volkami in karabinerji, je rop, ki se je izvršil v noči od 21. na 22. t. m. ob 2. uri ponoči na postaji Prestranek. Po lepi široki cesti sta privzila dva avtomobila vojakov-roparjev na postajo, kjer so začeli pleniti železniške vozove, nalozene z živili. Iz St. Petra je prišlo na pomoč vojaštvo z lokomotivo, začel je boj, ki je trajal nad pol ure, ki pa ni ovrnil niti najmanjše roparjev, da ne bi nadaljevali svojega dela. Ter po izvršitvi odšli z avtomobilom odkoder so prišli, ne da bi bili kdo ranjeni ali mrtvi. Prebivalstvo si sploh nikamor ne upa, zlasti pomoči, komaj pri belem dnevu ker tudi v tem času se vrše nasilja. Nekaj vasi je že zaprosilo za orožje v samoobrambo, kar se jim je tudi ugodilo.

Res je velika naša svoboda in srečni smo v naročju blažene Italije, ki nam kaže svojo materinsko ljubezen z bodali in svincem.

ZAKAJ JE LLOYD GEORGE ZAPUSTIL PARIZ.

Pariz, 24. (Izvirno poročilo.) V tukajšnjih diplomatskih krogih se govori, da je Lloyd George zapustil mirovno konferenco tako nenadoma vsled boljševiške akcije proti Indiji in Kavkazu. To ga je tudi prisililo, da je pristal na zahtevo Italije po izvedbi londonskega pakta.

Priporočajte „JUGOSLAVIJO“

Razna poročila.

Vrnitev madžarske delegacije. Optimizem.

LDU Lyon, 24. Iz Budimpešte javljajo: Madžarska mirovna delegacija se je v tork zvečer vrnila v Budimpešto. Na kolodvoru jo je pričakovala večtisočglava množica. Orof Apponyi je izjavil v političnih krogih: Mogoče je bilo izvešanje žalnih zastav nekoliko prenažljeno. Vrhovni svet nam je obljubil, da bo temeljito proučil naše protipripombe. Te izjave ni smatrati za prazne besede. Dasi ravno dosedani uspeh pogajanj ni zadovoljiv, se bo madžarska mirovna delegacija trudila z vso energijo, da doseže znatno omiljenje mirovnih pogojev.

11 milijard italijanskega posojila.

LDU Rim, 23. Podpisovanje italijanskega narodnega posojila je doseglo 11 milijard.

Priprave za predsedniške volitve v Ameriki.

LDU Berlin, 24. »Berliner Tagblatt« javlja iz Amsterdam: Kakor poročajo »Times« iz New Yorka, se bo New York World, glasilo Bele biše pri prihodnjih volitvah predsednika zavzemal za kandidaturu Hooverja, kar je vzbudilo veliko preseenečenje, ker se v tem vidi znamenje, da podpira Wilson kandidaturu Hooverja.

Atentat na Irskem.

LDU London, 23. Nadomestni policijski komisar v Dublinu Rodmond je bil večerj ponoči na cesti ustreljen. Storitci so pobegnili.

Belgijski kralj v Parizu.

LDU Pariz, 23. Belgijski kralj se mudi od večerj imcognito v Parizu. S predsednikom francoske republike je imel dolg razgovor.

Obtožba proti Viljemu.

LDU Pariz, 23. Antanta je pooblastila državnega pravdnika londonskega sodišča, da vloži proti bivšemu nemškemu cesarju tožbo, tudi če Nizozemska Viljema ne izroči.

Obnovitev Palestine.

LDU London, 23. Kakor javlja Judovski tiskovni urad, odputuje Lloyd George v Palestino, da se prepriča o vzpostavitvenih delih.

Kriza v turški vladi.

LDU Lzon, 24. Iz Carigrada se poroča: Britanski, francoski in italijanski višji komisar so izročili otomanski vladi noto, kjer ji naznanjajo, da vojni minister Kučuk Djemal paša in načelnik turškega generalnega štaba kažeta čimdalje več odkrite sovražnosti napram zaveznikom in z zahrbtnimi spletkami ovirata izvršitev pogojev premirja. Zaradi te note sta vojni minister in načelnik generalnega štaba odstopila. Vojni minister je bil zaupnik nacionalnih elementov, ki podpirajo takozvano anatolsko gibanje. Ker je zelo vpliven, je mogoče, da bo vsled njegovega odstopa prišel ves kabinet v krizo.

Letni sejm v Lyonu.

LDU Lyon, 24. Na prihodnjem letnem sejmu v Lyonu bo zastopanih najmanj 2100 francoskih tvrdk. Dali se računa na udeležbo 126 angleških, 105 italijanskih, 75 ameriškanskih, 68 švicarskih, 15 belgijskih, 12 nizozemskih in 11 romunskih tvrdk. Za Dansko, Švedsko in Norveško bo rezerviranih 31 paviljonov.

Beleške.

Ben Akiba.

Ljubljanski gospod župan in njegov »Narod« hočeta razpisati nagrado za onega, ki bi hima izdal, kdo je ta misteriozni Ben Akiba, ki razburila v zadnjih dneh ljubljansko publiko. Da hima prihranimo nepotrebne izdatke in ta rešimo nadaljne skrbi, ji-ma izdamo, da Ben Akiba ne živi sam.

Tudi čehoslovaška republika bo častno zastopana pri sejmu; na češke tvrdke bo odpadlo 25 do 30 paviljonov.

Divjanje španske bolezni na Japonskem.

LDU London, 24. Iz Tokija javljajo, da se je španska bolezen strahovito razširila. V Tokiju samein je obolelo 200.000 oseb. Vsak dan umre približno 1700 ljudi. Vlada je odredila, naj ljudje nosijo maske proti plinu, da se obvarujejo bolezni.

Železničarska stavka v Italiji.

Tudi na Tirolskem stavkajo.

LDU Inomost, 23. Kakor poročajo list »Der Tiroler«, se je italijanska železničarska stavka razširila tudi na Južno Tirolsko 75 odstotna osebna stavka. Tovorni vlaki so ustavljeni. Osební promet se deloma vrši.

Nadomestna služba z letali in zrakoplovi.

LDU Rim, 23. Agenzia Stefani javlja: Jutri se prične poštna služba z letali na proci Rim-Pisa-Milano in z zrakoplovi na progah Milano-Turin in Milano-Benetke.

Zbranje volaštva.

LDU Innsbruck, 23. Kakor poročajo listi, je dobilo italijansko poveljništvo brzolavno povelje, takol odposlati v Italijo del posadke v Innsbrucku. Prvi transport je odšel danes ponoči. Odšli bodo deli 2. grenadirskega polka in albinci. Na Severnem Tirolskem ostane do nadaljnjega še dva grenadirska bataljona, nekaj kompanij albincev in poveljništvo VI. divizije.

ZAKAJ NIZOZEMSKA NE IZROČI VILJEMA?

LDU London, 23. V odgovoru na zavezniško noto glede izročitve bivšega nemškega cesarja Viljema je Nizozemska odgovorila, da je izročitev bivšega nemškega cesarja iz dejanskih razlogov neizvedljiva. Izročitev na željo s tretje strani, je nemožna, zakaj je lastna država more to zahtevati. To izjavo tolmačijo za odklonilo.

LDU Haag, 23. V svojem odgovoru na prošnjo zaveznikov glede izročitve bivšega nemškega cesarja opozarja nizozemska vlada, da dolžnosti, ki izvirajo iz Člena 228 mirovne pogodbe za Nemčijo, ne morejo določiti dolžnosti Nizozemske, ki ni bila stranka pri sklepanju te pogodbe. Nizozemska vlada more vprašanje načeto vsled zahteve alifrancev, proučiti le s stališča svojih lastnih dolžnosti. V predočenočem primeru Nizozemska ne more priznati nobenih drugih dolžnosti, kakor one, ki jih določajo zakoni kraljestva in narodna tradicija. Niti zakoni, niti stolarna tradicija, vsled katere je postala Nizozemska pribežališče vsi onih, ki so podlegli v mednarodnih konfliktih, ne dovoljavaj nizozemski vladi, ugoditi želji zaveznikov, odreči bivšemu nemškemu cesarju ugodnosti teh zakonov in te tradicije. Pravica in mednarodna čast, ki se morata spoštovati, nasprotujeta temu. Nizozemska ne sme varati zaupanju onih, ki so zaupali v njeno svobodno določbo.

mo eden, ampak da so jih polne ljubljanske ulice in jih srečale gospod župan pri vsakem svojem koraku. Vsak od njih bi mu lahko povedal vse ono, kar je čital gospod župan v »Solincu«. Zato se pač ni treba nikomur skrivati za izdajatelja našega lista. Saj so Ben Akiba samo kronisti, ki beležijo splošno znane dogodke. Po volitvah, ko bo imel mnogo več časa, bo začel med nje gotovo tudi g. župan sam.

Gospodarstvo.

BORZNA POROČILA.

LDU Carib, 23. Deviza Dunaj 1.90, Berlin 7.95, Praga 3.15, krone 2.25.
LDU Dunaj, 23. Zagreb 250—275, Praga 365—390, krone SHS 225 do 240.

+ Posli biveše trg. obrtne zbornice v Temešvaru pridelo na istovrstni zavod v Novem Sadu. Ker je v Temešvaru odpravljena trgovska in obrtna zbornica, je odredil minister za trgovino in industrijo, da prevzame vse njene posle trgovska in obrtna zbornica v Novem Sadu.
+ Jugoslovaška trgovska agencija se je ustanovila v Port Saidu.

Vodi jo naš državljan g. Ožuro Vojvodić, trgovec v Port Saidu, ki je rodom iz Boke Kotorske.

+ Prepovedan izvoz. Vsled odločitve ministrskega sveta je ministrstvo za trgovino in prehrano prepovedalo iz preveljskega okrožja izvoz živine, surovega in suhega mesa, masla, sira in loja.

+ Relacija avstrijske krone napram poljski marki. V seji poljskega državnega sveta je bil z veliko večino sprejet načrt vlade, ki določa relacijo avstrijske krone napram poljski marki v izmeri 50 mark za 100 kroc.

N. S. S.

Načela in smer dela
Narodno socijalistične
stranke.

Družba, v kateri živimo in ki se imenuje narod, se kljub raznim politikom in stanovom deli končno le v dva tabora: v enem so oni, ki imajo gospodarsko nadludo in zato razne politične in kulturne prednosti, in v drugem ti, ki so napram prvim v podložnem razmerju. Temelj obeh taborov ali razredov je zasebno kapitalistična last produkcijskih sredstev, ki ima za posledico hegemonijo kapitalistov na eni ter podrejenost in izključitev delavskega ljudstva od nadvrednote gospodarskega sodelovanja na drugi strani. Na eni strani bogastvo, na drugi strani revščina.

Narodno socijalistična stranka hoče delati na to, da postane bogastvo lasti teh, ki ga ustvarjajo; nihče naj ne bo gospod in nihče hlapec, temveč vsak sodelavec in solastnik. Današnja kapitalistično-gospodarska organizacija se mora izpremeniti v socialistično, današnje mezdno razmerje pa v solastniško. Sredstvo za doseg tega cilja je vsestransko pripravljena socializacija kapitalističnih podjetij, kar ni ničesar drugega, kot lastniški prenos od privilegirancev na upravičence.

Pomen in načela organizacije.

Privilegiranci se pa svojemu današnjemu ugodnemu položaju ne bodo odrekli dobrovoljno. Delavstvo si mora biti svesto, da se bo za svoje pravice moralo bojevati, za kar je treba, da se strokovno in politično organizira. Narodno socijalistična stranka hoče organizirati vse, ki se čutijo izkoriščane, tlačene in brezpravne, in sicer brez ozira na njihov poklic in namestitev; vse, ki čutijo nedostojnost in stalno socialno nevarnost meznega delavnega razmerja; vse, ki jim trdo delo ne prinaša drugega, kot življenjski minimum, medtem ko kapitalisti žive v izobilju; končno tudi vse tiste, ki so za svoje delo sicer dobro plačani, toda živo čutijo krivičnost obstoječega družabnega reda, v katerem velika večina naroda gnotno in duševno strada, ti vsi spadajo v našo politično organizacijo.

Ta široki sloj izkoriščanih, tlačanih in brezpravnih tvori večino naroda. In zato sme organiziran v politično stranko stremeti za tem, da prevzame državno moč v svoje roke, ne da bi kršil demokratični princip večine.

Pomen izobrazbe v socializmu.

Vsa preureditev gospodarske organizacije v smislu socializma pa bi narod niti za korak ne pripeljala bližje k sreči in zadovoljnosti, če se ne bi obenem delalo na notranje preoblikovanje človeka v znamenju humanitete, človečanstva, ki mora postati vrhovni princip delovanja in nehanja posameznika in naroda. V to svrhu je pa potreba sestavne izobrazbe vseh do zadnjega v državi. Izobrazba je neobhoden pogoj za doseg ideala socialistične družbe, ki se mora trajno uresničiti le v narodu, ki stoji na kulturni in нравni višini.

Zato Narodno socijalistična stranka za začetna načela ne bo le agitirala, temveč ljudstvo tudi vzgajala. Narodno socijalistična stranka ne bo le politična, temveč tudi kulturna stranka, ne samo agitatorica, temveč tudi vzgojiteljica naroda. Nazirala smo, da le z mislečega ljudstva zrase socialistično gibanje zmogljivo za politično vodstvo naroda in za velike emancipacijske naloge socializma. Le misleče ljudstvo bo imelo na čelu značaje in le značaj so v resnici zmogljivi bojevati se za ljudstvo.

Načela kulturne politike.

Smer naše kulturne politike bo ta, da z najsplošnejšo izobrazbo odstranimo vse razlike, ki obenem z drugimi činitelji povzročajo neenakost v narodu. Tako preprečimo, da bi morala biti izobrazba sredstvo za obvladovanje in izkoriščanje proletariata; izobrazba naj ne bo privilegij. V to svrhu je neobhodno potrebna reforma vzgoje sploh in šolstva posebej.

Solstvo se mora reformirati tako, da bodo državljani, ki bodo obiskovali vse stopnje skupne šolske vzgoje, z enako splošno izobrazbo poleg strokovne stopali v poklice.

Poučevalna metoda vseh šol mora biti prilagajena praktičnemu življenju in idejam, ki vodijo človeštvo. Šola ne sme vzgajati naroda konservativno, temveč napredno in v ljubezni do dela ter mora skrbeti za to, da bo duševno kar najbolj usposobljen za gospodarsko in kulturno tekmo narodov.

Da preneha biti višja šolska izobrazba privilegij bogatejših, je treba, da država omogoči tudi nadarjeni revni mladini najvišji študij iz javnih sredstev.

Očitno ved mora biti zajamčeno svobodna, ne smejo je ovirati niti oziri na cerkev.

Pomen umetnosti.

Roko v roki z izobrazbo mora biti umetniška vzgoja naroda.

Umetnost ima vzgojno moč v najširšem in najlepšem smislu besede. Umetnost ni luksuz, okras, temveč večna potreba naroda v njegovem življenjskem boju, vzmet njegovih kulturnih težni. Umetnost je narodu pot k humaniteti. Zato je treba zagotoviti umetniški tvorbi najugodnejše pogoje in izbrati ves njen vzgojevalni vpliv. Učenec naj se vzgaja tako, da bo sposoben razumeti delo umetnika in da bo mogel iz njegovega daru pridobivati za lastno življenje. Takšna bodi umetniška vzgoja. Uživanje umetnin se mora torej socializirati. Čut za lepoto in plemenitost mora postati del našega notranjega bivanja.

Trajni uspehi se dosežejo le z razvojem.

Premembe kapitalistične družbe v socialistično ne bomo vršili šablonsko, temveč notranjim (kulturnim, socialnim, gospodarskim) in zunanjim razmeram naroda primerom, ker smo utemeljeno prepričani, da se družabni red ne da namah izpremeniti in narodu diktirati. Tudi v socialnem svetu veljajo razvojni zakoni, zato Narodno socijalistična stranka ne odklanja postopne socializacije sedanjih podjetniških oblik potom premembe meznega delavnega, nastavljenca, uradnika v družabnike z vsestransko vpeljavo udeležbe dela na dobičku, solastništvu in upravljanju podjetja tako, da se bo cel gospodarsko življenje stopnjeno osvobodilo iz področja spekulativnega kapitala.

Kot nadaljna sredstva za postopno socializacijo gospodarskega reda služijo podpiranja združništva, posebno delavskega, potom zakonodaje. Združne organizacije se morajo postaviti na stroga narodno-gospodarska načela, da postanejo zmogljiva za vse vrste podjetij.

Združništvo naj se poskuša v nižjih in višjih šolah kot obvezen predmet. Treba je, da se ustanovi stolica za višje združniško izobrazbo.

Podpirati se mora organizacija preskrbe prebivalstva potom konsumnih in poljedelskih zadrug s prispevki občine. Podjetja, ki predstavljajo monopolizacijo izjemnega prirodnega bogastva (ruda, premog, gozdovi) se morajo proglasiti za javno last. Isto velja za veleposredstva, v kolikor bi se jih ne razdelilo med male poljedelce.

Podružabljeni kompleks veleposredstev naj se dajo v posest in obdelovanje poljedelskim zadrugam malih poljedelcev, invalidov in delavcev.

Tem potom se pripravijo tla za socialistično organizacijo narodnega gospodarstva in socialnega življenja sploh. Tako se omogoči zdrav in nemočni razvoj naroda.

Socialna politika.

Pogoj za zdrav razvoj naroda je predvsem zdrava delavska moč. Brez nje je gospodarsko življenje naroda stavba na trilih temeljih. Beraško, npravno in fizično degenerirano delavstvo ni sposobno organizirati osvobodilnega boja in te tudi narodna nevarnost. Zato hoče Narodno socijalistična stranka posvečati veliko pažnjo socialni politiki t. i. med drugim zakoniti ureditvi minimalne mezde, delavskih pogojev, popolno bolniško, neugodno, invalidno in penzijsko zavarovanje za slučaj nezaposlenosti, izvedba osemurne maksimalne delavne dobe, ureditev ženskega dela, preprečevanja dela otrok, skrb za ljudsko higijeno, popolno preskrbo vojnih invalidov, skrb za vojne vdove in sirote, boj proti alkoholizmu. Bolniška zavarovanja se morajo odbirokratizirati in njihova uprava napraviti cenejša, da se bodo zavarovanemu delavstvu lahko nudile večje ugodnosti. Pod gotovimi pogoji se mora pustiti zavarovancem svobodna izbira zdravnikov. Nad higijeničnimi in varnostnimi napravami v delavnicah, premogovih in rudokopih se mora vršiti kar najstrožji nadzor. Najboljše potom posebne institucije, sestavljene iz zastopnikov bolniških blagajin in neugodnih zavarovalnic.

V kmetijstvu je treba varovati pred posledicami težkih slučajnih neugod ne samo sedanjih, temveč tudi bodočih rod s tem, da hitro in gospodarsko poslopie z gotovim kompleksom zemlje ne sme biti predmet

kupčije, niti se ne more izvršnim potom prodati.

Narodno-gospodarska politika.

Uspešno socialno skrbstvo in socialno politiko more razvijati le narod, čigar gospodarstvo se razvija. Gospodarsko razcvitanje prispeva tudi k zboljšanju življenjskega nivoja najširših ljudskih vrst. Zato je naravno, da ima socializem interes na gospodarskem razvoju. Principi gospodarske politike Narodno socijalistične stranke so: temeljna izpopolnitev industrijske in poljedelske produkcije, ustanovitev strokovnega šolstva, podpora izvoza, združevanje malih poljedelcev in obrtnikov, podpora iznajditeljem in dobre trgovske pogodbe. Priznavamo potrebo varovanja mlade, nerazvite industrije in intenzivnega poljedelstva pred uničujočo tuzemsko konkurenco, odločno se pa upiramo tak carinski politiki, ki združuje neobhodne življenjske potrebe in v podpiri karte. Prenapeta carinska politika povzroča tudi mednarodno nevarnost.

Ustava države.

Vlada, uprava, uradništvo.

Naš socialistični program se bo uresničeval v mejah države. Zato Narodno socijalistična stranka ni brezbržna pri vprašanju, kako naj bo naša edinstvena država organizirana, in bo delala na to, da se postavi na najširši demokratični temelj. Pri delu v tej smeri jo vodijo sledeči principi:

Država mora temeljiti na suverenosti naroda, ki je pravni vir državnega gospodarstva in se izraža v volji večine državljanov brez razlike spola in stanu.

Iz nje izhaja parlament temeljem splošne, enake, direktne in tajne volilne pravice izpolnjene s sorazmernim zastopstvom manjšin.

Državna moč ni sama sebi namen in se ne sme zlorabljati za notranji ali zunanji imperijalizem. Njene funkcije naj ne bodo militaristične, imperijalistične ali policijske značaja; temveč gospodarske, socialne in kulturne. Pri tem na povdarjamo, da dela za udeležbo neodrešenega naroda ne smatramo za imperijalizem, temveč za socialno delo, ker smo prepričani, da more narod le v svoji lastni narodni državi doseči pogoje za obstanek, do katerega ima vsak živ organizem neomejeno pravico.

Državna uprava mora služiti gospodarskim, socialnim in kulturnim težnjam naroda in naj bo zato močno decentralizirana.

Vse državljanske pravice do svobode morajo biti zajamčene vsem državljanom. Sem spada: enakost pred zakonom, oseba svoboda, svoboda zasebnega bivanja, svoboda prepričanja, verska svoboda, društvena, zborovalna, peticijska in izobraževalna svoboda, svoboda tiska in kolportage. Tudi versko prepričanje je popolnoma svobodno, in država mora izvesti enakopravnost vseh verstev. Verstvo se mora odpolitizirati.

Odpravi naj se smrtna kazen: kazensko zakonodajstvo se mora sploh reformirati in modernizirati.

Najvažnejši del državnega aparata je uradništvo. Vlada je uprava; večji del uprave pa je v rokah strokovnega uradništva. Jasno je, da moramo posvečati veliko pozornost uradništvu. Iz birokracije je treba odstraniti sravnostni lokalizem in delati z vsemi silami na to, da se službeno razmerje v uradih humanizira in delo poučevni v vpeljavo in strojno izvajanje principa osebne odgovornosti napram javnosti in prizadetim posameznikom, kakor je odgovoren zasebni uradnik, zdravnik, inženir, odvetnik itd.

Narodnost, internacionala, slovanstvo.

Kot narodna stranka zastopamo narodnostno načelo v duševni kulturi, politiki in gospodarstvu. Narodnost nam ni ideologija kapitalistične družbe, temveč narodnost je bistvo socialnega življenja, ki se izraža v skupni plemenski zavesti, v čustvu narodne solidarnosti in v skupni življenjski volji, ki vodi narod iz sedanjosti v bodočnost in je njegova najvažnejša kulturna sila. Narodnost je nad posamezniki in razredi. Interes in politika le teh se morajo podrežati splošnim interesom naroda, sicer bi ne bil narod sposoben državne eksistence. Zato le delo Narodne socijalistične stranke posvečeno celemu narodu. Svoj socialistični cilj: politično, gospodarsko in kulturno ureditev družbe v naši državi na temelju enakopravnosti vseh državljanov brez razlike poklica in spola, hoče doseči za ves narod.

Praksa je pokazala, da mora biti delavsko ljudstvo narodno organizirano, ako hoče doseči realnih uspehov v politiki. Internacionala je mo-

goča samo kot solidarnost med enakopravnimi in enakopravnimi delavskimi organizacijami posameznih narodov. Le k taki internacionali se priključa Narodno socijalistična stranka.

Predvsem bomo pa skušali navezati stike s socialisti vseh slovenskih narodnosti, v kolikor imajo smisel za vseslovensko bratstvo, da bi bila tako ustanovljena slovenska socialistična vzajemnost.

Danes, ko imamo svojo lastno narodno državo, se nepotrebnost in omalovaževanje narodnosti utemeljuje na novo s tem, češ da je sedaj narod rešen in je vsak strah za njegov obstoj nepotreben. Kakor, da bi bila narodnost le strah in bojazen za narod! Narodnost nam je vera v narod, in kdor mu hoče dobro, mora v narod verovati in v tej veri delati za socialistične ideale! Sklicevanje na narodno državo ne zadošča.

Končni cilj.

Z vztrajnim delom po navedenih načelih in v začetni smeri se bo naš narod notranje prerodil, približal se bo idealom humanitete, postal sposoben za trajno gospodarsko preuredbo naroda v smislu narodnega socializma.

S tem bo dosežen in zajamčen naš končni cilj.

Sprejeta na ustanovnem zboru N. S. S. v deželnozborni dvorani v Ljubljani, dne 7. decembra 1919.

K stanovanjski mizeriji.

K stanovanjski mizeriji. Prejeli smo naslednji dopis, ki ga priobčujemo v celnem obsegu, ker je značilen za način, kako nekateri naši gospodje »rešujejo« stanovanjsko bedo. Dopis se glasi:

Na Rinski cesti št. 7, stanuje g. Karol Wencals, vpokojen uradnik, na čegar vizitki je še vedno čitati »k. k. Steuerobverwalter«, sam s svojo soprogo. Mogel bi prav lahko živeti zunaj Ljubljane, posebno ker ima stanovanje tudi na Dolenjskem, kamor se umakne vsake počitnice. V Ljubljani pa nima prav nikakega opravila. Njegovo stanovanje obstoja iz 4 sob in kuhinje.

Vrnivši se iz Italije, kjer sem bil interniran, vzel sem od omenjenega stanovanja v podnajem dve mali sobici za svojo družino, ki obstoja iz 5 članov. Po preteku 4 mesecev je zahteval g. Wencals, da se izselim. Ker tega nisem storil, me je tožil. Zgodilo pa se je, da je stanovanjska komisija odpovedala g. Wencalsu celo stanovanje, ker on kot penzioniranec lahko živi izven Ljubljane.

Pripominjam, da sem bil oktobra začasno poslan službeno na Korško, in da sem vzel v svoj tesni prostor svojo brata Josipa in njegovo ženo. Vrnili se je takrat iz Francije in je bil sprejet v Ljubljani v državno službo, a ni mogel najti drugod stanovanja.

Q. Wencals se je pritožil proti odloku stanovanjske komisije na Deželno vladu. Upravičeno sem veroval, da bo vladna potrdila odlok stanovanjske komisije, saj je bila poučena, da je g. Wencals vpokojen uradnik, ki lahko brez vsake škode zanj in za ostali svet stanuje kjerkoli na deželi. Vedela je, da šteje moja družina 5 oseb, a ona g. Wencals samo dve ter da imam pod svojo streho še svojega brata s soprogo stoječo pred porodom.

Kljub temu pa je izdala odlok od 24. decembra 1919. št. 14.735, s katerim je ugodila pritožbi g. K. Wencals. Posledica je bila, da me je slednjega zastopnik dr. Tekavčič pozval, da izprazniva z bratom vred sobi, ki jih imava v podnajem, t. e. o m 3 dni! Med tem je soproga močnega brata porodila in bi morala iz otroške postelje z otrokom vred naravnost na ljubljansko blato. To vse samo zato, ker se je zastopniku g. Wencals posrečilo, prepričati gospodo pri poverjenstvu za notranje zadeve, da je navzočnost vpokojenega Steuerobverwaltera v Ljubljani bolj potrebna, kakor dveh družin, katerih očetje se nahajajo v aktivni službi! — Naj omenim samo mimogrede, da se je moj brat boril takoj v početku vojne kot dobrovoljec na strani srbske armade, in da je prestal vse grozote umika preko Albanije v zimi 1915/1916.

Da g. Wencals ne potrebuje stanovanja, obstoječega iz 4 sob, je že dokaz samo dejstvo, da ena teh sob, in sicer jako prostorna, služi v sedanjem času pomanjkanja stanovanj kot — magazin za shranbo pohištva neke tretje stranke. Mojemu bratu je sicer deželna vlada potem, ko si je obrusil pete v tekanju od urada do urada, milostno dovolila, da ostane v stanovanju do 15. februarja; potem pa hode, ako ostane odlok vlade v veljavi, nisi-

ljen, da si polšče s soprogo in novorojenčkom stanovanje — pod milim nebom.

Naj javnost sama sodi, kako je kvalificirati tako postopanje poverjenišva za notranje zadeve.

Ljubljana, 22. jan. 1920.

Ivan Jeras.

Iz turkeštanskega
ujetništva.

Rojak iz Spodnje Šiške, ki je prišel po padcu Premysla v rusko ujetništvo in se je po preteku petih let vrnil v domovino, pripoveduje sledeče:

Po kratkem bivanju v Rusiji so me kot vojnega ujetnika odpravili v Turkestan, kjer je bilo do izbruha revolucije življenje še nekako znosno. Šele pozneje, po preobratu, se je tudi ujetnikom v Turkestanu jelo goditi slabo. Živil je zmanjkalo in drugih potrebščin tudi. Takoj ko je prišla na krmilo boljševiška vlada, so se med ujetniki pojavili agitatorji, ki so nas vabili v rdeče vrste. Mlajši ljudje so to storili brez dolgega obotavljanja, težje pa so se za to odločali starejši možje, posebno tisti, ki so imeli doma žene in otroke. Ali tudi mnoge od njih je stiska prisilila, da so stopili v oddelke boljševiške vojske. Boljševiki so v svoje čete sprejemali vse ujetnike brez razlike narodnosti. Tako se je pripetilo, da se je boljševikom pridružilo posebno dosti Madžarov, ki so bili v vojski stopivši vojake so boljševiki izvežbali in jih pošiljali na fronto. Mnogo teh borcev je padlo, med njimi tudi precej naših ljudi. Boljševiška vojska trpi samo na fronti, v zaledju pa je dobro oskrbljena, kajti skrb za vojake je prva briga sovjetske vlade. Prevelika prostost, ki jo boljševiki dovoljujejo svojemu vojaštvu, pa ima slab stran, da vojaki mnogokrat ropajo in krajejo.

Zivljenjske potrebe so vsled neurejenih notranjih razmer v Rusiji silno drage. Funt mesa stane n. pr. 40 rubljev, masti 50 rubljev, kruha 5 rubljev, kos obleke 2000 rubljev, zavoj vžgalice celo 40 rubljev. Tudi svinčniki niso poceni; za en komad so plačevali po 20 rubljev. Turkeštanska valuta ima v drugih državah majhnovrednost; za 1000 rubljev plačajo okoli 20 kron našega denarja.

Križ je tudi s prometnimi sredstvi. Električna železnica stoji za 2 leti. Razsvetljave ni nobene. Radi pomanjkanja premoga uporabljajo celo za lokomotive drva.

V Turkestanu se nahaja še mnogo ujetnikov, med njimi tudi nekaj Slovencev. Ne godi se jim posebno slabo. Nekateri od njih so si pridobili rusko državljanstvo in sploh ne mislijo več na povratek. Drugi zopet čakajo ugodne prilike, da se vrnejo domov.

S kakšnimi težavami je zvezano potovanje ujetnikov iz Rusije, nam nallaje posvedočiti pot, ki jo je moral naš rojak prehoditi in prevoziti. Iz Taškenta se je vozil z železnico do Ashabada, tam je prekoručil bojno črto boljševiške armade ter mejo Perzije. Perzijsko deželo je povečini prehodil. Videl je velike peščene puščave, vozil se je na avtomobilskih skozl Celuzistan do Quette in potoval skozl Indijo, kjer je bilo v decembru vse v zelenju in cvetju — do Bombaya. Tam se je vkrcal na parnik »Egipt«, ki ga je prepeljal skozl Rdeče morje mimo Adena v Sueski prekop. Egipt je videl na poti skozl Kairo v Aleksandrijo z železnice. Iz Aleksandrije ga je vozil neki pred vojni turški parnik v Trst, odkoder je dospel po železnici preko Cortice, Vidma, Pontebe, Trbiža, Bolaka in Celovca čez Področico in Borovlje v Ljubljano.

Prepričajte se, če imate v knjižnici

IVAN ALBREHTOVE

„SLUTNJE“.

O knjigi piše pesnik DEBELJAN v »Ljubljanskem Zvonu« 1919

Albrehtova lirika se izliva večidel v prostih verzih, še bolj svobodnih mimo Glaserjevih, obenem pa tudi bolj turobnih; »nočni tečaji« njegove psihe je bolj razvit nego solčni pól.

Cena »Slutnjam« je broš. 5 K, vez. 8 K. Če se denar pošlje naprej, poštno prosto, po povzetju 1 K 90 vln. več.

Naročila sprejema »ZVEZNA TISKARNA« v Ljubljani.

Spominjajte se »Družbo sv. Cirila in Metoda!

Za milijoni.

(Dalje.)

»Prosim, prinesite jo,« je zaklical Gryce v neverjetnem začudenju.

Zapustila je sobo in pri povratku je našla policista pred električnim zvoncem tako v misli zatopljenega, da se je morala dotakniti njegove rame in ga tako opozoriti nase.

»Tu je cigarnica,« je rekla boječe.

Vzel jo je v roko, ogledal si jo od vseh strani in se pogledil še v teže misli.

»Kakor vidite, so iste črke,« je začela in hotela nadaljevati. Toda Gryce se je zdrnil iz sanj, položil prst na ustnice in zaklical:

»Ne izgovorite imena, ljuba gospodična; saj ste sami pravkar rekli, da raje ne imenujem nobenega imena!« S prijaznim smehljajem je vtaknil cigarnico s pismom v žep, se globoko priklonil in spregovoril hvaležno: »Več vas danes ne bom izpraševal; sprejmite najlepšo zahvalo in verujte, da hočem v vsem tako ravnati, kakor to zahteva vaš dobrobit.«

Postala je čudno uslužna. Ko je zapazila, da je več ne potrebuje, je zapustila molče sobo. Ko so se vrata za njo zaprla, je stal Gryce še trenutek tresoglav, nato je naglo odprl stransko sobo in gospa je vstopila.

»Ali ste slišali vse?«

Molče je priklimala.

»Vidite, da je neizkušena in neumna, a ne slaba. Težko, da bi še kdaj napravila podobno budalost.«

Nato se je poslovil od dame. Pred vežo se malo postal, vzel cigarnico iz žepa in jo opazoval s skrbnim pogledom.

»Resnično, si je mislil, ko jo je spet vtaknil v žep, „sedemdeset let sem že star in čez, in sem doživel več nenavadnih stvari kakor štem dni — in še vedno so zame iznenađenja!“

V največji naglosti se je podal v glavni policijski stan.

Deseto poglavje.

Gryce je našel nadzornika popolnoma v opravke zakopanega, ki so se predvsem tikali tega slučaja. Nova dejstva so spravili na dan, in ravno je skušal iz množine gradiva izluščiti jedro. Bil je razburjen, ker ga je neko odkritje, na katero je natekel, zelo iznenadilo. Gryce mu je prišel kakor nalašč; pustil mu je komaj toliko časa, da se je vsedel, ter je začel:

»Zarota dobiva vedno večji obseg. Gryce še neko gospodično smo našli, ki pozna moža s sivimi očmi in črno brado. Dozdeva se mi, da ne more biti isti, ki je zasledoval ostale deklice. Imenovala mi je njegovo ime —

„Oprostite“, ga je prekinil Gryce, „mogoče to?“

Izvelkel je vizitko, ki jo je prinesel od zadnjega pogovora seboj. Nadzornik jo je po-

gledal, strmel na Gryceja in molčal. Očividno ni zaupal niti svojim lastnim očem.

»Kaj ne, da je neumljivo?« je povzel dektiv. »Isto ime?“

»Isto.«

Gryce je karto zopet spravil, bobnal razburjeno s prsti po mizi in bil nekaj časa ravnotako osupel, kakor njegov predstojnik. Toda kmalu so mu zgornje gube raz čelo, zakaj, ko je bilo kako dejstvo dokazano, se je vživel vanj brez odlašanja.

»To je torej končano, našli smo moža,« je izjavil jezno.

Nadzornik je napravil mračen obraz ter pristavil: »Skoro ne morem verjeti, tu mora biti pomota.«

»Mislite? Na vizitki je ime gospoda, o katerem je pripovedovala učenka gospe Hadenove; tudi se strinja opis natančno z zunanostjo onega, ki ga poznamo.«

»Obžalovanja vredna istina, ki jo odkrito obžalujem.«

»Seveda — toda resnici moramo pogledati v obraz! — Ali mi hočete sporočiti sicer še kaj natančnejšega?“

Nadzornik je odkimal in se lotil opravek, toda brez očajne dobre volje. Kljub vsemu še ni izgubil vse vere v človeško naravo in bilo mu je težko, ko je videl svoje zaupanje omajano.

Pol ure nato je sedel Gryce sam v svoji zasebni sobi. Je premišljal o stvareh, ki mu jih je nadzornik ravnokar razodel. Prvo točko so tvorile žrtve in drugo povzročitelj zarote. Začel je s prvo skupino:

Nanovo odkrita Jenny Rogers je bila učiteljica in je živela s starši v prijemnem stanovanju južno od štirinajste ulice. Bila je mlada, lepa, vesela; a vsled bolezni v ledjih je hodila nekoliko šepaje. Pri veselem izpolnjevanju svojih stanovskih dolžnosti je pričakovala v svojem skromnem življenju le to, kar si je mogla s svojim delom priboriti. To zadnje oljno razpoloženje je doživela vsled nepričakovane dogodka in udarca. Ko se je nekega dne vrnila iz šole, je našla v svoji sobi elegantnega, izredno priklapljivega gospoda. Bil je neznan; toda vse njegovo vedenje je izražalo nekaj, kar ji je odvzelo vsako zadrego, ki jo je sicer občutila v občevarju s tučeni. »Hljale mu je šla nasproti in je pri tem šepala tako malo, da njene napake, ki so jo niti opazili niti kajti iz njegovih oči je začelo občudovanje, ko jo je nagovoril:

»Vaša prijateljica mi je izročila priporočilo do vas, gospodična Rogers, in upam, da mi oprostite, ako vas nadlegujem z nekaterimi vprašanji osebnega značaja.«

Ko je čitala vrstice svoje prijateljice, se je prijazno nasmehnila, da so se ji prikazali dve ljubki lamici. To je povečalo njegovo občudovanje, da se je vsedel ob njeni strani.

»Važna zadeva me je pripeljala k vam. Neki prijatelj mi je naročil, da poiščem mlado damo, ki bi bila pripravljena prevzeti oskrbo in pouk dveh otrok brez matere. Vem, da imate dolžnosti do rodbine, toda ponudba je tako ngodna, da upam, da mi privolite brez obotavljanja, kakor hitro vam je znano vse nadaljno. Potovanje v Evropo — njene oči zažare — služkinja za otroke vam na razpolago; obzirno, najprijaznejše ravnanje s temi otroki, s katero bi potovali, denarja dovolj, da —

»Prosim,« je vzkliknila in vnovič dvignila majhno roko, »najraje bi ne slišala ničesar o tem. Hrepenela sem po spremenju, koprnim, da bi potovala, potrebujem denar — in otroci so moja slast, toda imam bolešno mater, ki je ne morem zapustiti tudi tedaj ne, ako bi jo mogla potem lažje podpirati. Kaj ne, govoriva o drugih rečeh in o tem ne izgubljamva besede!“

Nadzorniku je podrobnosti tega razgovora povedala teta, ki je ves čas sedela v sosedni sobi pri delu in ni mogla dovolj prebrati, kako čudovito ljubka je bila njena nečakinja, ko je govorila te besede. Gospod je bil vedno istih nazorov, kajti oči so mu žarele in nadaljeval je z rastočo vnetostjo:

»Iz dna srca me veseli, ko vidim vse potrjeno, kar se govori o vaši otroški ljubezni in vdanosti. Baš to je povod, da sem vas poiskal. Verujte mi, da bo toliko čednost in zvestoba Bog bogato poplačal. Ako bi se moglo zgoditi po moji volji, bi hotel izpolniti vse še tolike vaše želje.«

»Varovali bi se storiti kaj takega, ako bi vedeli, kaj je to za mlado deklico.« —

»To bi hotel vedeti. Kaj bi pač bila vaša prva želja?“

Nasmehnila se je, lamice so se ji zopet prikazale in bila je mikavna.

»Kako, tujcu bi naj razodela svoje želje? Nikdar, niti tedaj ne, ako bi bili čarodeji, ki bi jih lahko izpolnil.«

»Čarovnik sem, napravite poskušnjo,« ji je odgovoril pomenljivo.

»Dobro! — na videz je napravila resen obraz — „želim si — ves svet!“

Tujec se je veselo nasmehal: »Se danes?“

»Da, še danes, ne morem čakati,« je odgovorila v nedolžni nagajivosti.

»To je vendar preveč, se bojim.«

»Bodite brez skrbi,« ga je prekljala, »Zadostuje mi zdravje, prostost in bogastvo. Zdravje za svojo mater in — senca je preletela njen obraz — za ljube.« —

Pogledal je je začuden, »Ali ste bolni?“ jo je vprašal.

»Nikakor,« mu je takoj veselo odgovorila, »mislim sem le — Beseda se ji je ustavila.

Globok pomen njenih besed pa ni slutil. Imela je svežo barvo in vesel značaj; tudi je bila njena zunanjost, dolga je sedela, ljubka in postavna. Njen veselo zabaven naravni je

trajal še nekaj časa, in kmalu sta se zabavala kakor stara prijatelja.

Teta v sosedni sobi je to dobro opazila, ne da bi mogla slediti njunim besedam, ko je naenkrat nastala tišina, in je teta poznala, ko je njena nečakinja, najbrž da pokaže gospodu kako sliko ali knjigo. Šepala po sobi. Tuča je ta pogled tako zelo iznenadil in mu vzel ravnotežje, da se je teta nad tem jezila, posebno ker je čutila popolno spremembo njegovega vedenja do nečakinje, ko se je s knjigo vrnila. Komaj da se je zmenil za to, kar mu je kazala, temveč je zatrdil, da ga nujni opravički silijo k takojšnemu odhodu. Nenadni prekrat, ko ji je gospod še ravnokar skazoval tako iskreno zanimanje, je moral deklico nad vse bolešno zadeti. Zarudela je in se priklonila. Vendar je izrazila še upanje, da ga bo spet videla, četudi ni mogla sprejeti njegove ponudbe.

»Težko, da bi prišel še kdaj,« je blazno izjavil, pa se je popravi z vladnejšimi besedami: »Gotovo bom imel čast.« Nato se je poslovil z navidezno prisrčnostjo in zapustil hišo ter jih ostavil v velikem začudenju. »Ka, bi naj vse to pomenilo?“ — Pač bi radi zvedeli vzrok, a tujec se ni več prikazal, in zadeva se ni razjasnila; tudi od prijateljice ni bilo pričakovati pojasnila, ker je nastopila daljše potovanje preko morja. Priporočilno pismo z imenom tujega obiskovalca je ostal edin dokaz, da je bil ves dogodek resnica, ne menca samo fantastične sanje.

Nalog, katero bi naj Gryce rešil najprej, je bila zelo resna. V sobi tovarniške delavke, katero so drugo jutro našli na cesti mrtvo, je ležala bonhonjera, ki je takoj obrnila nase pozornost očesa postavbe, ker je bila njena vsebina izredno fine kakovosti. Zdravnik, ki je preiskal truplo umrle, je doznal pri preiskavi sladkorčkov, da vsebujejo strup, ki bi lahko bil vzrok smrti mlade delavke. To je takoj spreminilo položaj. Sedaj je državno pravdnstvo obtožilo ono neznano osebo, ki je dal mladi delavki sladkorčke, da je kriva umora.

Gryce, ki se je dosedaj bavil samo z žrtvami zarote, se je začel zanimati zdaj tudi za ono Jenny Rogers, zaradi katere so se bržkone zgodili vsi ti zločni čini. Pred njim je ležala pola z imeni žensk J. R., katero so po svoji dvomljivi poštenosti dale policiji povod, da je med njimi iskala direktno ali indirektno provzročiteljico teh nesreč.

Bile so to tri ženske zelo različnih življenjskih razmer. Prva, lepa, imenitna dama je prikrivala svojo pokvarjenost z bleskom in slalom. Druga je bila vedeževalka; domnevalo se je, da opravi marsikatero nečedno delanje, dokazati pa se ji ni moglo ničesar drugega, kakor da je lahkoverne s svojo umetnostjo ogoljufala sebi v korist. Tretja, končno je bila občeznana pustolovka, katere lepota in bogastvo se je nazibalo že k zatonu.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Poziv k subskripciji novih delnic.

Vsled sklepov občnih zborov delničarjev Ljubljanske kreditne banke v Ljubljani z dne 5. maja in 21. decembra 1919 v to pooblaščen je sklenil upravni svet na temelju odobrenja Poverjenišstva za notranje zadeve deželne vlade za Slovenijo v Ljubljani od 27. oktobra 1919, št. 9068 v svoji seji dne 21. decembra 1919 provesti zvišanje delniške glavnice

od SHS K 20.000.000— na SHS K 30.000.000—

izdajo 25.000 novih delnic po SHS K 400—nom. v skupnem znesku K 10.000.000—

pod sledečimi pogoji:

- Subskripcija novih delnic se vrši od 15. do 31. januarja 1920
 - pri Ljubljanski kreditni banki v Ljubljani in njenih podružnicah v Splitu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru in Borovljah;
 - pri Hrvatski trgovinski banki v Zagrebu in njeni podružnici v Osijeku;
 - pri Živnostenski banki v Pragi in njenih podružnicah v Čehoslovaški in
 - pri podružnici Živnostenske banke na Dunaju v Nemški Avstriji.
- Dosedanji delničarji imajo pravico prevzeti na podlagi vsakih 5 starih 2 novi delnici à K 400— nom. po SHS K 700— tel quel, ki so plačljive naenkrat pri subskripciji. Odlomki delnic se pri tem ne vpoštevajo.
- Novim interesentom se ponudi ostanek 5000 delnic à K 400— nom., kakor tudi morebitni ostanek dosedanjim delničarjem pripadajočih delnic, ki jih isti ne subskribirajo, po SHS K 900— tel quel, ki so plačljive naenkrat pri subskripciji.
- Nove delnice so deležne čistega dobička za leto 1920 ter opremljene s kuponom za leto 1920.
- Pri subskripciji se morajo predložiti subskripcijskemu mestu v zgoraj navedenem roku plašči starih delnic v svrhu označbe, da je pravica do opcije izvršena, dočim imajo imetniki delnic zadnjih 2 emisij, katerih izdaja vsled tehničnih zaprek ni bila do sedaj mogoča, pravico do opcije v določenem subskripcijskem roku na podlagi tozadevnih pismenih prigrasnic in začasnih potrdil o vplačanih delnicah.
- Od ažijskega kurznege dobička nove emisije se dodeli po odbitku stroškov in doklad te emisije SHS K 1.000.000— pokojninskemu zakladu banke, ostanek pa pripade ažijskem rezervnemu zakladu banke.
- Nove delnice se izročijo subskribentom tekom leta 1920 proti izročitvi začasnih potrdil ozir. obračunov o subskrib. delnicah.
- Reparticijo delnic, določenih za nove delničarje, si pripruže upravni svet po končanem subskripcijskem roku.

V Ljubljani, dne 29. decembra 1919.

Upravni svet Ljubljanske kreditne banke

Dnevne vesti.

— Na pomoč stradalci Rusiji. Na narodna društva, ki so prožeta slovanske ideje, ljubavi do tenceh v Rusiji in človekoljubja, vabi Ruski kružok na sestanek, ki se vrši v ponedeljek dne 26. t. m. ob 5. pop. v posvetovalnici na magistratu. Na sestanku se ima sestaviti odbor, ki bo nabiral v sporazumu z narodnimi krogi v Beogradu in Zagrebu dobrovoljne prispevke za stradalce in najbednejše sloje v Petrogradu.

— Na proslavo svetega Save, ki jo priredi dne 27. t. m. beogradska univerza, le odpotoval kot delegat ljubljanskega Univerzitetnega sveta prorektor g. prof. R. Zupančič.

— Naša kri. Notranjka, ki ima doma pri materi dvoje otrok, piše iz Amerike med drugimi: »Zalostna sem in nimam miru več odkar so Lahli zasedli našo domovino. Ali je še kaka pravica na svetu! Najbolje bi bilo, da bi se združili vsi Slovani in ne bi se bilo treba bati nočnega pariškega oblastnega in krivičnega več, a žal da še ni prave sluge med nami. Otroke bi najraje vzela sem, da bi se ne našli doma tiste zopne laške kuge! O saj sta se govorila že kar naučila, a gorje če kdaj vpricho mene zine kdo kaj laškega, takoj mu izbletem iz glave tisto laško godbo, da bo spoznal, da sem ma Slovenka!« Dekleta notranjska, goriska, ali želite klic mlade notranske žene iz Amerike?

— Nove iznajdbe Slovenca. O. Ivan Masle je izumil v zadnjem času dve novi iznajdbi, ki utegneta postati velike važnosti. Konstruiral je s pomočjo električnega toka blagajno, ki bo v stanovanju stražnika ali v kakem drugem poljubnem prostoru takoj alarmirala prebivalce, ako bo kdo poskušal v njo vstopiti. Nadalje je sestavil umetno ključavnico, ki je regulirana na ta način, da le ne more nihče odpreti, kdor ne pozna nene številke. Tudi ta ključavnica je zvezana po električnem toku s poljubnim stanovanjem, kjer začne takoj zvoniti, ako to poskuša kdo odpreti.

— Ljubljanski kamniški vlak vozil v Ljubljano veliko število učencev in dijakov. Vlak prihaja v Ljubljano že itak pozno, ima pa po navadi še vedno zamudo. Da ne bi prišli v šolo prepozno, morajo otroci obloženi s knjigami v mrzlih zimskih lutrih leteti s kolodvorov do šol. Kako lahko se pri tem prehladijo ni treba povdarjati. Državna železnica bi ugodila vsem prizadetim staršem, ako bi odredila, da bi odhajal vlak iz Kamnika vsaj četrt ure poprej.

— Noče spoštovati uradnih naredb. Kazenski senat ljubljanskega deželnega sodišča. Predsednik Vederniak čita: »Janez Možina, leta 1846. rojen, vdovec, posestnik na Vrhniki, analfabet, premožen človek...« Obtožen je, da je strgal uradni pečat finančne straže s kotla za žganje kupa, da je tako zamogel skrivati kuhati žganje. Vred nesposobnosti do uradnih naredb je dobil 24 ur strogega zapora v smislu §-a 104. srh. kaz. zak.

— »To je za en šons malo preveč.« Tako je rekel predsednik kazenskega senata ljubljanskega deželnega sodišča, ko je razglasil sodbo kmečkemu fantu Janezu Zavblju

iz Krašnje, ki je grozil družemu fantu z revolverjem zaradi nekega dekleta. Zavblj je dobil dva meseca težke leče.

Ljubljana.

— Poverjenik za pravosodje, g. dr. V. Ravnihar, se je danes z ekspresnim vlakom povrnil iz Beograda v Ljubljano. Z njim zajedno je došel tudi minister šum in rude A. Kristan.

— Umrl je dne 22. t. m. g. Alojzij Uher, solastnik tvrdke F. & A. Uher. Pogreb je bil v soboto, ob pol 16.

— Snaga v mestni vojni pekarni. Revezli, ki morajo čakati pred raznimi krušnimi prodajalnami na svoj koček kruha, smo imeli že večkrat priliko opazovati, da je med kruhom, ki ga vozniški pripeljejo, vse polno hlebcev, ki so popolnoma obgrizeni in ponesnaženi od podgan. Da morejo priti podgane že do toplega kruha je pač višek malomarnosti. Kaj za vojno pekarno ne veljajo isti obrtni predpisi, kakor za druge peke?

— Neskladen zborovanje. »Slov. Narod« poroča: Občni zbor Kraljeve organizacije JDS za Poljski okraj, na katerem bi moral poročati tudi narodni poslanec dr. Pestotnik, se radi premale udeležbe predvčerajš 23. t. m. ni vršil in se je preložil na poznejši čas.

— Zgubila se je črna bova v torek zvečer, od Sp. Siske do gledališča. Pošten najditelj se prosi, naj jo proti primerni nagradi odda v trgovini Sark, Marija Terezija cesta (Količej).

— »Centralna menjalnica« v Kolodvorski ulici, nasproti južnemu kolodvoru, ki uživa radi kulturnosti splošno znanje, se je razširila v toliko da sprejema od sedaj naprej tudi vloge na tekoči račun in hranilnične knjižice. Olej inserat!

Maribor.

— Naša stanovanjska komisija se je sprva lotila sivega težavnega posla z vso verno. Pri tem pa je naredila žalostno izkušnjo, da so vsi njeni ukrepi po navadi brezplodni, ker ugodni ljubljanska vlada, zlasti pa poverništvo za socialno skrb skoraj vsem proti odločbam komisije naperjenim rekurzum. Na ta način omogočile bivanje v Mariboru ljudem, ki ne le, da nimajo v Mariboru ničesar iskati, ampak bi jih bili morali že davno pognati preko meje.

— Invallidi in službe. Ne vemo, ali na lastni iniciativi, ali na ukaz iz Ljubljane protežirajo mariborske oblasti pri podelitvi raznih koncesij in pri nakazovanju obrtnih prostorov v prvi vrsti tisti element, domačine in zlasti invalide na odrivalo. Popolnoma pozabljajo na načelo, ki se le že toliko povdarjalo v naši javnosti, in ki ga je proglasila tudi vlada sama, da je treba dati invalidom prednost pri vseh prošniah, kjer je to le mogoče. Na ta način se bo dalo invalidsko vprašanje mnogo bolje rešiti, kakor pa s samimi podporami. Ne sme na ostati samo pri podeljevanju trafik. — a še tu odrivalo invalide. — ampak treba je izvesti omenjeno načelo dosledno pri vseh koncesijah.

— Ponovna oopozarjamo na Planinski ples, ki se vrši v nedeljo, dne 1.

februarja v vseh prostorih nekdanje kazine v Mariboru. Začetek točno ob 8. uri zvečer.

Celje.

— Nemško govorjenje naših Slovencev. Že drugo leto svobode teče, in vendar še nekatere naših Slovencev vedno obožujejo blaženi nemški jeziki. Doma in na ulici jim je najmanj vsak drugi stavek nemški, tako da tujec še danes nič ne opazi, da je Celje v Jugoslaviji. Naj si dotične dame nikar ne domišljajo, da s svojim nemškim govorjenjem komu ironizirajo.

— Hotejska družba v Celju se je ustanovila z osnovno glavnico 950 tisoč kron. Načelnik te družbe je prof. Evžen Jarc, podnačelnik pa odvetnik dr. Anton Božič, v odboru pa so prof. Anton Cestnik, dr. Ast. Ogrizek in trgovec Al. Drogenik.

Društvena in uradna obvestila.

— Knjigovodski tečaj. Urad za pospeševanje obrti namerava v kratkem prirediti za tukajšnje (mojstre in pomočnike) knjigovodski tečaj, ki ga bo vodil g. prof. Peter Modic iz Slovenske trgovske šole. Prosimo, da se zainteresirani prikladi pri Uradu za pospeševanje obrti vsaj do 30. t. m. Na poznejša prikladi se ne bomo mogli več ozirati.

— Občni zbor »Splošnega slovenskega ženskega društva« se vrši dne 6. februarja ob 4. popoldne na magistratu.

— Društvo za zgradbo in vzdrževanje sokol. doma Sokola II. ima svoj sedmi redni občni zbor danes ob 9. uri popoldne v telovadnici šole na Prulah. Pripeljte s seboj tudi prijatelje in somišljenike Sokolsva. Andrej Baša, učitelj la Podgrada v Istriji in Martin Remhr iz Rajhenburga, naj javita svoja naslova posredovalnemu uradu za begunce v Ljubljani, Dunajska cesta 38/1. — Spretno se kovači, ki so že izdelovali poljedelsko orodje na vodnih kladivih. Pojasnila daje posredovalni urad za begunce v Ljubljani.

— Kmetijsko predavanje. »Društvo slovenskih kmetijskih strokovnjakov« priredi v nedeljo dne 25. t. m. ob 2. uri popoldne po svojem članu kmetijskem sveniku V. Rohrmannu, ob priliki občnega zbora kmetijske podružnice za Sp. in Zg. Sisko, predavanje o samopomoči pri živini. Predavanje se vrši v hiši načelnika kmetijske podružnice g. J. Černeta, posestnika v Zg. Siski št. 39.

— Turnir ljub. šahovskega kluba se začne prihodnji torek. Klubovi člani, ki se ga hočejo udeležiti, se naj javijo v ponedeljek 26. t. m. ob 6. uri popoldne v kavarni Evropa, da se določi število udeležencev in da se izbere red, po katerem se bo igralo. O poteku turnira se bo poročalo. — Odbor.

Dijaštvo.

— Carina in dijaštvo. Akademiki, ki študirajo na tujih visokih šolah dobe izvozno dovoljenje za omejene količine živeža, kakor za moko, meso, mast, fižol, krompir. Vse te stvari so že itak neznožno drage, k temu pa pride še izvozna carina, ki podraži vsak kilogram mesa za 16 K, vsak kg moke za 1.60 K itd. Ali ne bi bilo

mogoče, da bi se šlo dijaštvu toliko na roke, da bi za ta živila carino odpravili? Seveda pa bi moralo dijaštvo samo prevzeti skrb, da se bi ta ugodnost ne zlorabljala za tihotapstvo.

— Slovenski akademiki v Prazi žive življenje, nevredno in ponižujoče za njihovo domovino. Mnogo jih je, ki so navezani le na podporo vlade, ker so v volji izgubili vse, vlada pa jim je nakazala maksimalno podporo 333 nasli, to je 166 čeških kron. Samo stanovanje velja 150 čeških K, tako da ostane za približek k nezadostni menzini hrani, za pristojbine in takse, obleko itd celih 16 K mesečno. Srečni tovariši iz Srbije pa dobivajo mesečno po 2500—2900 jugoslovanskih kron! Čemu ta kričeča razlika? Kaj ni to najbolje sredstvo za vzgajanje separatizma, obenem pa tudi za vzgajanje neznačajnosti in korupcije. Vse dijaštvo apelira na slov. pokrajinsko vlado, da odpravi te srnotne razmere in omogoči našemu dijaštvu pošteno in primerno, čeprav skromno življenje tudi v tujini.

Gledališče.

— »Nočni čuvaj.« Sacha Guitry je drugače precel dobro zvencec ime, s čimotno premilero pa si gotovo ni osvoji ljubljanske publike. Neumlivo nam je, kako more priti delo k la Nočni čuvaj na naš oder. Upamo, da bo vsaj kmalu zopet izšlo. Skoda truda za vprizoritev, ki je bila sama na sebi precel dobra.

— »Prodajna nevesta« je II. uradniška predstava, ki se vrši v Opernem gledališču v ponedeljek dne 26. t. m. ob pol 8. uri zvečer. Vstopnice po znižani ceni se dobe v predprodaji v pisarni »Društva zasebnega uradništva Slovenije«, Gosposvetska cesta 12/II. ob navadnih urah. V nedeljo od 9.—12. ure predpoldne.

Pokrajinske vesti.

— St. Jakob v Rožu. Gledališko društvo v Rožu je v kratkem času svojega obstanka priredilo že več prav dobro uspešnih predstav. Marjivi diletant vidno napredujejo od predstave do predstave. Naravnost slajno je uspela zadnja predstava Gunglovega »Sina«. Glavnim vlogarjem se je poznalo, da so v rokah že izurjenih igralcev. Sigurno in točno so rešili težke naloge. Mnogobrojno občinstvo iz St. Jakoba, iz bližnjih in daljnih krajev to in onstran Drave, ki je napolnilo dvorano, je trud pozrtivovalnih igralcev honoriralo s burnim ploskanjem. Zelo umestno bi bilo, če bi nastopilo društvo tudi na drugih odrih v Rožu, da postanejo tudi oddaljeni kraji deležni podučnih in zabavnih gledaliških predstav, ki širijo kulturo in napredek.

— Iz Kočevja. Evo slučaja, kako zna Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani šikanirati obrtnike, ki ne trobijo v soc. dem. krog. Proti enemu tukajšnjih obrtnikov je pri okrajnem glavarstvu vložena ovadba, da je sodeljel uslužbenko s 1. julijem 1919 v službo, dočim jo je zgubil pri bolniški blagajni že 1. junija 1919. Plačal je torej prispevek za 1 mesec preveč, za kar je ovaden. Voda tukajšnje Poslovalnice očitno ne ve, da pride za junijem, julij in ne na robo. Ob tej priliki vnovič zahtevamo, da

»Korenček« in »Ženitev« je šest uradniška predstava, ki se vrši v dramskem gledališču v četrtek dne 29. t. m. ob pol 20. uri. Vstopnice po znižanih cenah se dobe v predprodaji v pisarni »Društva zasebnega uradništva Slovenije«, Gosposvetska cesta 2/II. ob uradnih urah.

Aprovizacija.

— Prodaja petroleja na B izkaznice za samce. Na vsak prvi odrezek petrolejske B izkaznice se dobi eden in pol litra petroleja. Liter stane 8 K. V I. okraju: na št. 1—280 pri Cermak & Val. V II. okraju na št. 1—100 pri Kavčiču, od 101—400 pri Miheliču. V III. okraju na št. 1—272 pri Steinerju. V IV. okraju na št. 1—130 pri Svetecu, od 131—520 pri Leskovec Medenu. V V. okraju na št. 1—530 pri Sarku, od 531—600 pri Gospodarski zvezi. V VI. okraju na št. 1—250 pri T. Mencingerju, od 251—500 pri Legatu. V VII. okraju na št. 1—40 pri Pintarju, od 41—130 pri Pretnarju. V VIII. okraju na št. 1—102 pri Zornanu. V IX. okraju na št. 1—65 pri Folkarju.

— Prodaja petroleja na C izkaznice za obrtnike. Na vsak prvi odrezek petrolejske C izkaznice se dobi eden in pol litra petroleja. Liter stane 8 K. V I. okraju na št. 1—40 pri Cermak & Val. od 41—132 pri Verhovcu. V II. okraju na št. 41—20 pri Miheliču, od 21—73 pri Jeraniču. V III. okraju na št. 1—40 pri Steinerju, od 41 do 136 pri Sokliču. V IV. okraju na št. 1—121 pri Ješetju. V V. okraju na št. 1—105 pri Gospodarski zvezi, od 106—132 pri Zorcu. V VI. okraju na št. 1—45 pri Legatu, od 46—92 pri Mehle, Vrečar, Poljanska cesta. V VII. okraju na št. 1—104 pri Pretnarju, od 105—112 pri Tušarju. V VIII. okraju na št. 1—63 pri Kugrovi. V IX. okraju na št. 1—112 pri Marencetu, od 113—188 pri Folkarju.

dobino za vodjo poslovalnice moža, ki bo vsaj nekaj pojma imel o kakem uradu in bo za socialističnega stranko agitiral le v prostem času, sicer pa se držal uradnih ur. Če mislite, da bodo obrtniki plačevali socialistične agitatorje, se motite.

— Iz Matene. Bivši deželni odbor, na tudi deželno vlado smo že ponovno prosili naj odredi, da preide cesta, ki vodi skozi Mateno do Izarske ceste v oskrbo okrajnega cestnega odbora. To cesto porabljajo vse okoliske vasi zlasti pa Brest, Tomišel, Strahomer, Vrbljane, vzdrževati jo bi moralo Matenčanji sami. Zato je potrebno, da se čimprej vrstijo med okrajne ceste.

— Novo mesto. V okolici Novega mesta pobira neka pobožna žena denar za mašo, ki se boče brale v Pieterlju pri St. Jerneju. Pri polnjenju posebno povdarja, da so se maše najcenejše, ker velja samo po 6 kron, dočim so povsod drugod po 10 kron. Kaj se verjeli že tudi s mašami?

Izdajatelj in odgovorni urednik: Anton Pesek.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Proda se:

Prodajam 2 hili, njivo, kočijo, dva konjski opremlj (angleški) in odvetniško pisarnico, skupaj za 600.000 K, a tudi posamezno. Dr. Stefan Rajh, odvetnik v Kočevju. 121

Kupl se:

Šivalno stroje, rabljene, dobro ohranjene in stojala kupuje po najvišji ceni (franko Ljubljana) Jost Petelin. Ljubljana. 1589

Čebelni vosek, suho satino in odpadke sveč kupuje po najvišji dnevi ceni Fr. Kopač, svečar v Ljubljani Gosposvetska cesta 90, (Sporodja Sika). 126

Kupim salonsko pisalno mizico. Ponudbe z navedbo cene za upravo »Jugoslavije«. 69

Bodeča žlica in gladka, toleznje stebričke za ograjo se kupi. Naslov v upravitelstvu. 97

Kupim vsakovrsetne stare šivalne stroje, prodam takoj fini električni godbeni gostilniški avtomat in eno novo obleko požarne bramb. I. Rebolj, Kranj. 120

Iščajo se knjige za I. meščanski reared. Če je mogoče nova, izhko se pa tudi že rabljene. Vpraša naj se pri »Uranus-Parfumerija«, Mestni trg 11, Ljubljana. 126

Glasovirje in planine kupuje Miko Ropac, graditelj glasovirja Zagreb, Mešičeva ul. 15. Telefon 23-04. 117

Službe:

Sprejme se takoj služkinja za vasa hišna dela. Proti dobi hrani in visoki plači. Naslov pove upravitelstvo »Jugoslavije«. 119

Sprejme se takoj služkinja za vasa hišna dela. Proti dobi hrani in visoki plači. Naslov pove upravitelstvo »Jugoslavije«. 119

Pisarniški sluga dobi takoj službo pri delu družbi »Croatia«, Gosposvetska cesta 2/II. 122

Strojepiska se izve/bana dobi takoj službo pri delu družbi »Croatia«, Gosposvetska cesta 2/II. 123

Paznik lova za nizino (srne zajci, fazani, prepelice itd.), koji je kot tak že služil ter je soliden, vreden, pošten (oktalen) se sprejme. Ponudba s prepišat sprideval za L. Leposcha v Ptuj. 107

Razno:

Lokal za kovačnico se odda v jako prometnem kraju v našem. Dopise pod »Kovačnica« na upravo lista 97

V našem se vname gostilna v Celju ali okolici. Ponudbe pod »Gostilna« na upravo »Jugoslavije« v Celju. 97

Stanovanje s hrano (ško gospod. Preskrbi lahko cenejša živila. Ponudbe pod »Stanovanje št. 20« na upravo lista 110

Trije dijaki se sprejmejo na hrano in stanovanje. Naslov pove uprava lista 126

Dopisovanje in ženitne ponudbe: Ženitna ponudba. Kmečki sta s srednjim posestvom star 27 let, zdrav e želi seznaniti z gospodstvom iste starosti, vdova brez otrok ni izlučena, katere bi imela nekaj premoženja. Le rene ponudbe pod »Marjiva« na upravitelstvo »Jugoslavije« v Ptuj. 126

Tehnično osobje »Učiteljske tiskarne« naznanja tržno vest, da je umrl naš ljub in dobri tovariš

Alojzij Šmuc

Pogreb je danes ob pol 4. uri iz topničarske vojašnice.

Ohranimo mu časten spomin.

Izgubil se je lovski pes

brak, snežnobe barve, srednje visok, na hrbtni in ušesih ima malo rjavo lico, resane diake, tržatega repa. Kdor ga najde dobi 100 K nagrade. Oddati ga je pri hišniku Francetu Halerju v Ljubljani, Miklošičeva c. št. 8. 93

DRVA

suha, mehka in trda, žagana in cepljena dobavi in pripelje na dom SREBOTNJAK, Kolodvor 88 aka alica štev. 81.

Vzorci

manufakturnega blaga razpošilja vsakemu, kateri iste takoj po izberi nazaj vrne.

Prva gorenjska razpošiljalna IVAN SAVNIK, Kranj.

Vžigalniki

na bencin vsake vrste se dobijo v vsaki množini najceneje pri IVAN ŠAVNIK, Kranj.

Proizvalamo in dobavljamo

takoj

dvigala, lifte, priprave za nalaganje, mala dvigala, bencin motorje, najfinejše mehanične instrumente i. t. d.

Tovarna strojev in fina mehanična delavnica

IVAN PETRAVIĆ & Co., WIEN-KERNALS.

Zastopstvo: Zagreb, Samostanska ul. 15. L.

Radium

vsebujoča vinovica (francosko žganje) je

»Elevator«

edino pravo in patentirano ter najizdatnejše sredstvo proti trganju, revmatizmu in živčnim boleznim splošno znana.

Dobiva se v vseh trgovinah, drogerijah in lekarnah.

Na debelo pa v glavni zalogi za celo Slovenijo: F. ŠIBENIK, Ljubljana, Gosposka ulica 16.

Franjo Paar, Varaždin,
Brzjav Paar Varaždin
Ustanovljeno god. 1912
Prva hrvaška trgovina panjev
in žebelarskih izdelkov.
Lastni izdelki umetnega satja.

Staro železo
kupi po najugodnejših cenah
Jeklarna na Ravnah
20 (Guštan-Ravne, Koroška).

Staro lito železo
kupi v vsaki množini in
po najboljših cenah
Železnar na Muli ob Dravi.

Pisalni stroj z vidno
pisavo
malo račljen, dobro ohranjen
kupimo.
Pisane ponudbe na upravištvu
"Jugoslavije" pod "Stroj".

Prodaja!
Art. kapetan I. kl. Svetislav Po-
povič ima na prođaj polnokrvnega
hrabro srbskega psa, vrlo dobrega za
plama, star 3 leta, visok 168 cm, tem-
norjave barve, z rožico na čelu, obe
levi nogi do bledja bele, na desni zadnji
nogi svetlo bel. — Zreba se more
ogledati v hlevu 2. baterije, 2. divi-
ziona Drav. art. puka v topla vojašnici.
43

Tapetnik in dekorater
M. ZOR
Kolodvorska ulica 89.
se priporoča v napravo žimic, vzmet-
nih žimic, divanov, stoman, dekoracij,
svetorov in tapetiranja sob, katere de-
la izvršuje priznana solidno in po niz-
kih cenah. Prosi blagohotnih naročil.

Stare, obrabljene, tudi razbite
gramofonske plošče
kupi ali zamenja do konca svečana.
Edina zaloga gramofonov in
gramofon. plošč za Slovenijo

A. Rasberger,
Ljubljana, Sodna ul. 5.
Popravlja gramofonov in avtomatov
javno se strokovno in ceno v lastni
mehanični delavnici osiroma pri veli-
kih avtomatih na lica mesta. 32

Sladna kava
znamka
"Vardar"
v zavrtkih po 1/2 in 1/4 kg.
Tovarna:
JOVO GIGOVIC, Nova Gradiska.
Zaloga za Slovenijo:
Podružnica JOVO GIGOVIC, Maribor,
30 Glavni trg števil. 21.

Krznarska moda 1920
je strankam na vpogled in se izdeluje v najkrajšem času.
Kupujem verice in polhove kože, vsako množino in
po najvišjih dnevnih cenah.
Strojenje vsako vrst kož na kosmato.
LUDOVIK ROT, krznar
Gradišče 7
nasproti dramskega gledališča.
Stroje za

barvarje, apreture
in centrifuge
dobavlja takoj
FELIKS BILLIG, Reichenburg,
Čehoslovaško

Menjalnica
nasproti južnemu kolodvoru
sprejema vloge na tekoči račun in hranilne
knjižice. — Kupuje valute in devize po
najvišjih dnevnih cenah. — Ima stalno v
zalogi velike množine tuje valute. 92

Zajče kože
od divjih in domačih kupuje po najvišjih cenah
Ivan Šmigovec, Šoštanj,
Izdelovalnica klobukov, zamenjava tudi klobuke vseh
vrst za kože.

DANIJEL ZUPANČ, zlatar
LJUBLJANA, Wolfova ulica 6, na dvorišču.
Izdelovanje
poročnih
prstanov

Pšenične otrobe
cele vagone in v vsaki množini
razprodaja in razpošilja
FERDO SERT, Maribor, Koroška ul. 21.

Pozor! Pozor!
Važno za vse moške!
Kdor želi imeti lepe in elegantno napravljene obleke po
vsakovrstnih vzorcih, ki so v krojačnici na razpolago, naj obišče
diplomirano jugoslovansko krojačnico
FRANA MALIS,
Ljubljana, v Rebri števil. II, (Stari trg).
Krojačnica iz Trsta in nje podružnica v Nabrežini sta premeščeni
v Ljubljano. Priporočam se vsem svojim stariim klijentom in
vsem Jugoslovanom
s spoštovanjem
Fran Malis, diplomiran krojač.

Oblastveno konces. zavod za po-
končevanje podgan, miši in mičesa
Kolodvorska ulica 39
se priporoča v pokončevanje pod-
gan, miši, ščurkov, rusov, stenic,
moljev itd. z različnimi noviz-
najdenimi povsem zanesljivimi
sredstvi v zvezi s posebno me-
todo. Uspeh zagamčen. Spriče-
vala na razpolago.

Dobrodela elektna loterija
društva "DOBRODELNOST" v Ljubljani
v korist sirot, slepcev,
invalidov in hiralcev.
1317 dobitkov v skup. vrednosti
80.000 kron.
Glavni dobiček v vrednosti
20.000 kron.
Srečka 2 kroni.
Srečke se naračajo v loterijski pisarni
v Ljubljani, Poljanski nasip števil. 10.
Zrebanje bo 3. febr. 1920 ob 6. zvečer.

Prodaja se v Mariboru z 1 parnim strojem, pralnim stro-
jem, centrifugo, s 3 likalnimi
parna stroji, škrobahim strojem, raz-
ličnim orodjem in drugimi pri-
pravnimi. Pojasnila daje:
"JADRAN", anončna odprava,
MARIBOR, Gosposka ulica 44.

"STANDARD"
TVORNICA LAKOV IN BARV.
Altstetten-Zürich, Švica
Zastopnik za Jugoslavijo: **FRANJO FORŠAČ, Zagreb, Trg I. br. 19**
nudi: lake, lakove barve in lakove hoje kakor tudi
sorodne proizvode, posebno za železnice, va-
gonske in avto tvornice, električno industrijo, stavbeno indu-
strijo, tvornice strojev in livarne, tvornice velosa, živa nih stro-
jev, in kovinastega pohištva, tvornice pločevinastih izdelkov,
pločevinastih plakatov, pločevinaste embalaže itd. tvornice za
pohištvo in za lesno industrijo, pivovarne, tkalnice, predilnice,
kemične tvornice itd.
Dalje nudi: terpeninovno olje, pravi amerikan-
ski šelak, čisti, vsi popolnoma
pristni švicarski izdelki.
Povoljal plačilni pogoji. Kratak dobavni rok. Zahtevajte ponudbe.

NARODNA BANKA D. D. U ZAGREBU.

Zagreb, meseca januara 1920.

Povišenje glavnice od K 20,000.000 na K 30,000.000.

Poziv na subskripciju

25.000 komada dionica, glasećih na donosioca po K 400
naslovne vrijednosti u ukupnom iznosu od K 10,000.000

P. n.

Na temelju svojedobnog ovlaštenja izvanredne glavne skupštine, odnositelja je ravnateljstvo
Narodne banke d. d. provesti povišenje dioničke glavnice i emisiju novih dionica pod slijedećim
uvjetima:

1. Dionička glavnica od 20.000.000 — povišuje se izdavanjem novih 25.000 dionica
po K 400 — nam. dakle za K 10.000.000 — na K 30.000.000 —
2. Posjednicima starih dionica pripada pravo na 2 stare dionice optirati 1 novu uz
cijenu od K 445 — po komadu nove dionice, zajedno sa 5% kamata od 1. siječnja 1920 do
dana uplate.
3. Upisna mjesta primaju također upise novih dioničara uz tečaj od K 475 — po dionici
sa 5% kamata od 1. januara 1920. Ovim se ravnateljstvo od eventualno neoptiranih komada
dodijeliti komade prema svojoj uvidjivosti.
4. Subskripcija počinje 10. januara, a svršava 31. januara 1920, a za subskripcije
u Americi traje rok do 15. veljače 1920.
5. Nove dionice imaju kupon za godinu 1920, te im pripada pravo na dividendu za istu.
6. Protuvrijednost potpisanih dionica valja uplatiti odmah, a najkasnije do 31. januara
1920, odnosno 15. februara 1920. Uplate za nedodijeljene nove dionice povratit će se skupa
sa 3 1/2% kamata od dana uplate do povratka novca.
7. Subskripcija se obavlja odnosno primaju prijave: U Zagrebu: na blagajni zavoda;
u Beogradu: Prometna banka; u Brodu n. S.: Banka i mjenjačnica Brdarić i drug. kao
afiliacija Narodne banke; u Dubrovniku: Narodna banka d. d. Zagreb, filijala u Ljub-
ljani: Ljubljanska kreditna banka d. d., Kranjska deželna banka, Kmetijska hranilnica; u
Osijeku: Banka J. Kraus i drug.; sve filijale zagrebačkih banaka. Na Rijeci: Hrvatska
centralna banka d. d.; na Rumi: Zadruga banka d. d.; na Sarajevu: Hrvatska centralna
banka; na Splitu: Zadruga savez; na Zemunu: Zemunska štedionica. Dok uplate mogu
uslijediti također kod svih zagrebačkih zavoda te njenih filijala. U Sjedinjenim
državama: U New-Yorku: Guaranty Trust Co., Emil Kiss, banker; u Pittsburghu Pa:
Union Savings Bank; u Akronu O.: Depositors Savings & Trust Co.; u Mc. Keesportu Pa:
Jos. Roth & Co.; u Youngstownu: Dollars Savings Bank; u Rochesteru Pa: All Nations Bank.
8. Posjednici starih dionica, koji žele u smislu točke 2. optirati nove dionice, valja da
predlože kod gore označenih mjesta subskripcije:
Točno ispunjenu i potpisanu prijaviću uz naznaku popisa bojeva starih dionica (u
koliko nisu kod zavoda u pologu) ili međutim starih dionica.
9. Repartitiju dionica subskribiranih u smislu točke 3. pridržaje sebi ravnateljstvo.
10. Tečajni (ažijski) dobitak, koji se poluču kod izdavanja novih dionica, ide u korist
redovite pričuvene zaklade odbitki troškove emisije i pristojbe, te dotacije mirovinskog zavoda.
11. Za provedbu ove emisije stvoren je sindikat, koji zajamčuje uspjeh povišanja
dioničke glavnice.

Zvezna
tiskarna

TISKOVINE VSEH VRST.

časopise, knjige, brošure,
cenike, la saka, lepake,
vabila, vsporeda, račune
kuverte i pisemski papir
sfirno, vizitke, naslovnice
itd. nalaze hitro lično in ceno

Zvezna tiskarna
v Ljubljani, Stari trg 19.
Naročila sprejema tudi upravištvo "Jugoslavije"
v Ljubljani, Maribor, Glavni trg 8 ter njene podružnice v
Mariboru, Glavni trg; v Celju, Kralja Petra cesta in
v Ptuj, Prešernova cesta.

Zvezna
tiskarna

Glavnica: 200,000.000 kron.

Rezerve okrog 150,000.000 kron.

Podružnica kreditnega zavoda za trgovino in obrt v Ljubljani,

Prešernova ulica 50 v lastnem poslopiju.

Prodaja in nakup vrednostnih papirjev; korisna naročila; sprejem in oskrba depotov z vestno revizijo izrečnih efektov; samo-
shranbe (Safe-Deposits) pod lastnim zaklepom strank; krediti in predujmi vsake vrste; inkaso in eskont-menic; nakazila in iz-
plačila na vsa mesta tu- in inozemstva; polovalna kreditna pisma; sprejem denarnih vlog na knjižice in tekoči račun, itd. --